

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejeman ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 4.50
Pol leta 2.30
Četrt leta 1.20

Pri oznanilih in ravno takopri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje širke po prostoru.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternoliju v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della Caserma 60“

Naročila in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Uredništvo oziroma upravnijstvo v Paternoliju tiskarni v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo: dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepromočnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

-Materijalizem i slovanstvo-

(Konec.)

Človečanstvo ima eno skušnjo več: zapadno evropski gospodarstva sistem je malim posestnikom pogubljiv, in ti se dajo rešiti le s tem, da se združijo. Kaj naj bode z ruskim kmetom? V občo je misel, da je tamo kmetijstvo zanemarjeno in sicer vsled kmetovsko nevednosti in posebno zaradi tega, ker tem kmetovalcem nij tolika briga, da bi zemljo za vso bodočnost oboljšali, ker so si v svesti, da po nekolicem času mora dobro obdelano zemljišče za slabše premeniti. Vsled tega je kumunizen tudi glavni greh proti najvišemu in najboljšemu faktorju v življenju, faktorju, ki nas spodbuja k delu in napredku, namreč proti človeškemu egoizmu (sebičnosti). Z drugimi besedami: Blagostanje posamesnega človeka in torej tudi skupne človeške družbe je samo toliko časa mogoče, dokler si je svest, da vse, kar si sam ali z delalci zasluži, si sebi prisvoji in svoje premoženje do neizmernosti pomnoži.

Ti stavki so bili dolgo veljavni, dandanes se pa sami po zobeh tolčejo, ker vidimo, kako egoizem človeštvo v dva jako različna taborja deli: v prebogate i v preubožne. Da delalci kapitalista sovražijo in da se mej seboj združujejo, je nasledek tega neizmernega egoizma.

A baš egoizem je tudi, ki ljudi k gospodarstvenim združenjem sili, majhne delalne moči in majhni kapitali naj se združijo!

Na Ruskem je tedaj tako le: Princip, po katerem je občinsko zemljišče skupno imetje vseh občanov, nij napredku posamesnega nasproten, posebno ker ruski delalci marljivo in pridno dela, in se bolje občuti, kakor zapadno-evropski delalci. Instinktivno se ruski kmet protivi vsaki razdelitvi teh zemljišč, ker ne moreno verjeti, da bi ti ljudje nevarnosti malega posestva poznali. In če bodo enkrat pri zapadnih sosedih spoznali nasledek malega posestva, če bodo videli, da posamesni kmetje pri prvi slabi letini ali pri bolezni postavi suženj kapitalista, potem bodo na razdelitev občinskih zemljišč še manje mislili.

Pri neruskih Slavjanih, to je pri Čehih, Slovencih, Poljcih je združeno gospodarstvo uže davno vsled nemškega privatnega prava razdejavno. Pač pa zahtevajo „zadruga“ neslovenskih Jugoslovanov posebnih studij. Razmerje so tudi ruskim enake. Pri Rusih je občina ena osoba, pri Srbo-Hrvatih pa ista familija, toraj rodbinska zadruga. Aka bi bilo dosta ljudskih, kme-

tijskih in obrtnijskih sol, bi se kmetijstvo pri pravi ljudstveni odgoji neizmerno povzdignilo. Vlada bi morala pa sedaj vse priskrbeti, da bi se zemljišča nikakor ne razdelila. Kaj pa bi človeka sililo k temu, da bi v družbi baš tako delal, kakor bi sam bil in sam za se dobiček shranil? Edino le egoizem. Pamet bode povedala občinarjem: kolikor boljše občinska zemljišča obdelujete, toliko boljše bogata bode občina in toraj tudi posamesni. Samo misel na to, mora vsacega spodbujati, da se bolje in bolje trudi za plodunosost občinskega zemljišča.

Poleg vedno množičnega se in treznega razuma je tudi čut jako važen faktor.

Pri Rusih se čut sloznosti, ljubezen do domače srenje, ponos, in patriotizem vedno še buditi morajo. Kaj je tedaj ideal, po katerem hrepeni rusko skupno gospodarstvo pri zemljiščih?

Dandanes je zemljišče na ne dolgo časa posamesnim v porabo dano. To je vsakako napaka, ker s tem se izgubè vsi dobički, katere bi pri skupnem zemljiščih imeli; delalne moči so baš tako razdvojene, kakor pri naših kmetih. Na drugi stran nijma ta začasna najemščina tistih dobičkov, kakor bi bilo blago v lastini, ker najemnik si je svesti, da nij neposredno vse za njega in njegove potomce. Trezna pamet in egoizem bodeta ruskega kmeta pripeljala do delitve, organizacije dela; in da si prisvoji praktičnih strojev.

Vsa soseska skupaj si lahko pripravi strojev za polje, mlatanje, mletje; posamesniku nij to mogoče.

Plodunosna resnica, da skupno in organično razdeljeno delo mnogih ima stokrat več dobiček nego razkrojeno, bode ruskega kmeta do tega privodila, da ne bode zemljišča več na kratek čas oddajal nego skupno polja obdeloval, obsejal in žel, in po mogočnosti se le znikano žito in druge poljske pridelke mej občinarje razdelil. To lahko pripelje do tega, da srenja en del domačega pridelka, katerega srenjčani ne rabijo, skupno prodajo in za dobiček po tem to kupijo, kar potrebujejo. Pri taki razdelitvi dela se prihrani mnogo delalnih močij in mnogo časa. Srenjčani imajo po tem mnogo časa, da se nauče čitanja in pisanja; mladina nij z učenjem preobložena, nastanejo društva, ki omiko in napredek pospešujejo, strokovnjaške šole, ki izučijo srečane v mnogovrstnih obrtnijskih strokah. Rokodelci enega istega oddelka spravijo nekoliko denarja skupaj, srenja jim nekolicino posodi in glaj tukaj imajo skupno tovarno, in ne poznajo strogega gospodarja,

ki vse dobičke za-se shrani. Vsak posamešen član žrtuje, se ve da, mnogo svojih duševnih in telesnih močij za skupnost, zaradi tega pa ne izgubi še svoje osobne prostosti, kajti ako bi se hotel preseliti, bi ga soseska, občina odškodovala.

To bi bila podoba popolne slavjanske občinske zadruge, ideal više društvene osebe, ki bi proletarijat in pa gospodarstvo kapitala odstranila; to bi bila skupstvo, ki bi robstva ne poznalo, vsakega človeka za osobo spoštovalo, ugonobilo nevoščljivost in pohlep in neizmerno pospeševalo ljubezen do bližnjega, zaupanje in bratovsko slogo in pravico.

To je sicer preveč idealno, pravi pisatelj, a človek mora po idealu koprniti; če ga tudi ne doseže, a vsaj pot naj pozna, po katerem se mu bližati more.

Vrtno se sopot k ruski srenji, ne taki, ki ima v svoji srenji same angelee, ali pa same zavedne, omikane člane, nego k taki, kakor je v resnici, Ruski kmet, ki je še le po odpravljenji robstva politično svoboden postal, nij še zaveden, on si še slabo pomaga, ako z njim njegovi predstojniki krivično ravna; navadno ne zna ne čitati ne brati, ne vidi skoro nič tega, kar se okolo njega godi; ne hrepeni po dobičkih in bogastvu, ker ne pozna veliko potreb; tudi nijma nobenega upanja; on dela toliko, da se preživi—in vendar je ruski kmet obdarjen človek, ljubezen do domovine je v njem globoko vkoreninjena; vrojeno mu je, da si želi mirno življenje se sosrenjčani, ki so z njim na istem prostorčku zemlje rojeni, ki z njim trpe in se veselè—in kolikorkrat ga tovariš obišče, vrata sojnu vselej odprta kot dobrodošlemu gostu; ponudi mu od vsega najboljšo, kar ima; tudi se nij naučil, da bi svojega tovariša s tem ugonobil, da bi mu po kaki goljufivi poti njegovo premoženje pograbil, saj ta tudi ne more, ker zemljišče je občinsko.

Tukaj nam je polje odprto, ki nij še obdelano, a lahko je obdelamo, ker imamo vsa sredstva za to.

Da so šole, društva za omiko odraslih najboljši pripomočki za to, je brezdvomno; a treba bode tudi v viših solah, v učiteljskih pripravilnicah narodno gospodarstvo podučevati; da, še celo v ljudskih sol bode treba govoriti o pravicah in dolžnostih soobčanov glede skupnega zemljišča, skupnega dela, da se mladini vcepijo moralni nauki. Skupno obdelovanje bi tudi le polagoma začelo. V prvem letu naj se le majhen del občinskega zemljišča ne razdeli; delo naj se odloči pravično v enacih delih, in baš tako tudi pri telet.

LISTEK.

Topografija goriške dežele za časa Rimljanov.

(Dolge.)
III.

Veliko težje je določiti, katere naših gor so nazivali Rimljani svojimi imeni. Gotovo je toliko, da so karnske in julske Alpe uže Rimljani tako nazivali. Prve so imenovali po Karnih, ki so pod njimi prebivali; od kodi so druge svoje ime dobile, nij gotovo, a težko po Juliju Cezarju; stari geographi ohranili so nam še druga imena. Ptolomej piše (III 1.) „A septentrionibus antem terminatur (Italia) Alpium jugis, quae Rhetiae imminent; praeterea Poenis et Oera et Carusadio montibus, qui sub Norico sunt“. In I. IV. pag. 199: „Oera vero humillima prorsus Alpium pars est, ubi Carnis adjungitur, qua onera plaustis ex Aquileja ad Nauptorium devehunt.“ Potem razlaganji nij težko določiti, da je Oera današnji Nanos z bližnjo Hrušico, dasiravno so hoteli nekateri Golak v njej spoznati. Po Oeri imenovalo se je ljudstvo Subocriini, katere zgodovinarji sploh za prebivalce Krasa imajo - Carusadio razlagajo skoro vsi s Krasom, morda zaradi podobnosti imen.

Geograph Strabo piše I. IV. pag. 207 (317): „Supra Carnos Apeninus mons situs est. Illyrico obversa et Adriae ut Apeninus Tullum et Phlygadia“. Magnus Klein (Notitia, Tom. I. Austria Celtica, cap. VII.) meni,

da je Tullus Tolmin in Phlygadia toliko kot „Flitser Boden“. Tudi Hitzinger (Mittheilungen des hist. Ver. f. Krain 1855 pag. 67) opomni, da Phlygadia spominja na Belec (Bovec) in na Blegaš. Tullus mons se sploh ima za Triglav (tako tudi Sprunner na svojem atlantu). Če je to res, ne more pomeniti Phlygadia, ker je pozneje omenjeno, belških gor nego z večo gotovostjo se sme trditi, da se je ono ime ohranilo v gori Blegaš nad Loko (1563 metrov).

Se eno ime sporoči nam je Jornandes. On pravi da izvira Natisso e monte Pieis (iz smolene gore). Kakor je bilo rečeno, pomenila je Natisso Soča v njenem gorenjem toku. A Rimljani neso poznali pravega vira Soče, nego imeli so Koritnico za vir svojega Natizona, ker je Koritnica pri izlivu v Sočo večja, nego poslednja. Po tem takim bi pomenil „mons Pieis“ Predel ali še boljše Mangart (Babji zob). Da so Rimljani goro po smoli imenovali, se ne smemo čuditi, če pomislimo, da so bili takrat naši kraji z velikimi smrekovimi, zlasti pa mecesnovimi gozdi obrasteni. Za to pa so imeli Rimljani tudi svojo postajo „Larice“ t. j. „k mecesnu.“ To so kratke vesti o našej orographiji za časa rimljanskega gospodstva na Goriškem.

IV.

Najimenitnejši kraj med mejami Goriškega za časa Rimljanov bila je Akvileja (Oglej), drugi Rim imenovana. Ko so Rimljani svojo moč in oblast tudi zvnaj Italije (v prvotnem pomenu) širiti začeli, morala

jim je biti prva skrb, polastiti se notranjega zaliva jadranskega morja, ob katerem so živela zaradi kupčije in obrtnosti sloveča ljudstva. Tako so izbrali l. 182 pr. K. trinože „coloniae deducendae“ in poslali 3000 Latinov, ki se ustanovili naselbino Akvilejo ob Natizonu. L. 169. pride še 1500 novih naselnikov (Livij XLII. 17). Začertali so skoro enakostransk črterokotnik, ki je obsegal 53 oralov (po Kandlerjevem izračunjenji). Okolica naselbine „ager colonicus“ obsegala je 18.5 [] milj. Ko je Avgust razširil meje rimske države do julskih Alp, naredil Akvilejo za glavno taborišče svojih operacij proti bližnjim ljudstvom. Razširil je mesto za polovico proti severu, in okinčal je s palačami, hramovi, obeliski, vrti, kipi, studenci, kopelji itd. Vse stavbe bile so veščidel iz nabrežinskega marmorja. Pomnožili so se prebivalci znatno in Avgust jim je podelil državljanske pravice. On sam je bival več časa v Akvileji, kakor tudi naslednji cesarji. Ko je razdelil Italijo v deset okrogov (regione), naredil je Akvilejo za glavno mesto desetega (ki je segal od Ade do Arsije). Tudi bojno ladovje dobila je Akvileja od Avgusta (pri sedanjem Gradu).

Glavna ulica (Cardo maximus) peljala je skozi mesto od severozahoda proti jugovzhodu; rezala jo je druga ulica, ki je bila podaljšek venetske ceste, Via Aemilia iz Concordije. Via Gemmina držala je proti severovzhodu do mosta čez Natizon, kder se je potem v dve cesti delila (Po Kandlerji Czörnig, Görz I. pag. 145 - 166) Mesto je bilo se zidovjem obdano in okoli

VI Je in ostane najnaravnej pot, da se gospodarstveno življenje naslanja na narodni značaj. Brezumje bi bilo, ako bi bi po zapadno-avropski šegi skupno premoženje posamesnim razdelili, da bi tako mali posestniki kapitalistom v roke pali.

Tudi so ruska zemljišča preobširna, da bi je mogli obdelovati, če nij družtev in strojev. Na popisani način pa bode složnost in čut skupnosti od dne do dne rasel. Vsak bode ponosen na svojo občino; ena občina bode hotela drugo prekositi.

In združilo se bode mnogo posamnih v eno glavno osebo; in rešitev socialnega rašanja bode s komunistom pridobljenih zemljišč, s komunistom dela dogotovljena.—

Dopisi.

Iz Rom 7. sept. (Izv. dop.) V 36. šte. „Glasu“ priobčen je dopis pod imenom: Nekateri Renčanje. A ti Renčanje niso nič drugega, kakor izmišljena fantazija. Pod tem podpisom tiči farška kuta našega neizmisljivega Marka. Kako lepo bi on z izmišljenimi podpisi ljudi slepil, ako bi ne vedeli, čigavo je tisto strupeno pero, ki nijma drugega namena, kakor prepri in razpor med ljudmi delati.

V omenjenem dopisu pravi g. dopisnik: „Mi spoštujemo g. kaplana ter ga poznamo za gostoljubnega in v občenu sploh prijaznega i. t. d.“ Se-vo da nekateri ga imajo za gostoljubnega, katerih zna on z svojim prilozovanjem na svojo stran pridobiti, a koliko jih je takih? če je treba lahko vam jih na prste seštejem, in še ti so le kakšni ubogi tepeji; veljavni možje, ronski občinarji, pa nočejo po njegovem kopitu ravnavati, zaradi tega pa on nad njimi jezik ali pero brusil. Renčani niso bili nikdar navajeni se z duhovniki pripraviti, kakor zdaj, kar je Markazem pri nas.

On pa brez napadov ne more živeti, ker prepri njemu so to, kar je ribi voda. Prepri se je že z marsikaterim občinarjem, in slišal sem celo, da ga je hotel A. L., podžupan, zaradi razaljenja časti tožiti. Potem pravi, da je gosto-in miroljuben.

Kako nesramen lažnik je dopisnik Glas-a v 36 l., se iz tega razvidi. Dopisnik pravi namreč, da tudi g. občinskemu tajniku so se proveč zdeli tako hudi napadi zaradi mehkega in istinitega dopisa v 33. l. Glas-a. Prepričan sem pa, da g. dopisnik še črhnil nij z g. tajnikom o zadevi „Sočinoga“ dopisa v 35 l. Ali je to možko, drugo osebo na laž staviti, naj častiti čitatelji sodijo.

Proti koncu dopisa se baha ta pod „nekateri Renčane“ skriti dopisnik, da bi ga vsi občinarji v svoji sredi radi še imeli, ako bi bilo mogoče. Gosp. dopisnik hoče s tem svetu pokazati, da se Renčanje res kaj brigajo, naj si bo duhoven ta ali uni, jaz pa vem da niso tako ponižne in gospodom „nuncem“ vdane ovčice, da bi se za Markom jokali, ker malo kedo kaj zanj mara, k večemu tisti, koji ima kakšnega bolnika v družini, da k njemu priteče pomoči iskat, da mu namreč košček kruha blagoslovi s svojo čudodelno roko in potem da „žegan kroh“ bolniku povziti, da tako ubogi kmet, na njegov pomoček zanašaje se, pusti bolnika brez druge zdravniške pomoči trpeti ali tudi revo umreti. Tudi bolnikovo obleko zna blagoslovljati, da je potem bolniku v zdravilo. Neko drugo čarovniško delo, koje naš M. opravlja, koje pa se ne spredobi omikanemu duhovniku, hočem rajzi zamolčati, ker bi znal „sočinim“ čitateljem apetit vzeti.

Iz tega naj častito občinstvo posname, kako lepe nauke zna g. Vales dajati, kar g. dopisnik v zadnjem

tega bila je voda iz Natizona napeljana. Na vsakih 20 seznjev bil je en stolp.

Proti jugu stare kolonije ležalo je kupčijsko mesto „Marianina“ (ime se je med ljudstvom še ohranilo) z velikim trgov. Razen tega sirilo se je mesto še vedno proti jugu do obrežja in še celo na otoke, kakor tudi proti severju do Cervignana, tako da je bilo mesto 4 milje dolgo, a le 1/2, k večemu 3/4 milje široko, „Campus Martius“ za vojaške vaje ležal je nad Villo Vicentino, kjer je še sedaj kraj „Camarcio“. Pokopališče je bilo na jugovzhodni strani mesta, amfiteater v Beligni, arzenal in lazaret v Belvederu, svetilnik na otoku S. Pietro d'oro. Vodo so imeli izpeljano v mesto iz Ajella in Saeletta. Na severozahodnej strani prebivalo je bolj ubožno ljudstvo, med tem ko so imeli bogataši svoje krasne vile ob južnej cesti na Grad, kakor tudi proti sv. Canzianu (Aqua gradatae). Primeri: Dr. Kandler, Archeografo Triestino 1864 1870 in Dr. Kenner Mittheilungen der k. k. Centralkommission f. Erforschung u. Erhaltg der Baudenkmale, X. lgg. 1865. Zandonati: Guida storica dell' antica Aquileja, Gorizia 1849.

Tako je bila Akvileja ne le strateško središče, nego tukaj se je zbirala tudi vsa kupčija in trgovina iz Norika, Panonije in Istr. Po morji je stala v neposredni zvezi z orientom. Kar so bile za srednji vek Benetke (hči Akvileje), to je bila za časa Rimljanov Akvileja. Ob času največje mogočnosti štela je 3 do 500.000 prebivalcev in bila je med devetimi največimi mesti starega sveta. Zlasti lepo je cvetela obrtnija. V mestu je bilo več kovčnic, ki so izdelovale orožje iz noriškega železa. Kovišče za denar (procurator monetae), javni za-

Glasu pravi. To so kaj lepi nauki, ljudi slepiti se svojimi „žegnami“, boleznim „zagovarjati“ in tako „copranje“ v glavo zabivati, kar še sami v čarovnice preveč ne verujejo. Mar ne ve g. kaplan prve božje zapovedi? Ako ne ve, naj k moji pride, jaz ga bom naučil.

En Renčan.

V Trstu 7. sept. (Izv. d.) Dosta dolgo smo gledali pasivno in neutralno pravični boj proti kukavici Boninu, kakor njegovo ničevno in suhoparno zanikanje v „Soči“, treba jeda pa, stopimo tudimi iz reserve in izrečemo naše mnenje. Uže o vašem prihodu v okolico (bolje bi bilo za vas in za nas, da bi se ne bili nikdar videli) sumničili smo vas kot puhlo glavico, in sicer zato, ker ste le pri nevednih kmetih slave iskali in si tako uže za prihodnje čase pot ugradili, po kateri ste do sedaj hodili

Hinavec lesičjega plemena ste v Rojanu uže vse barve kazali, kolikor jih je bilo treba, da ste le po jezuitsko teren pridobili; da ste hoteli izvrstni učitelj biti, prilizovali ste se pri magistratu; bili ste hud in zagrižen nasprotnik slovensčine in čitalnice in sploh vsega, kar je po slovansko dišalo. Ako rečete, da ste res Slovonec, kar ste se večkrat hlinili, rečem vam, da ste nesramni lažnik, kajti niti svojega lastnega sina niste slovensčino učili. Prilieno ste bili hud liberalce, pa ko je drugi veter začel uleči, šli ste klečepazit za odpuščanje; kam, to je uže tako vam in vsem v Rojanu znano; stisnili ste ušesa in obraz po jezuitsko in zopet ste bili pol duhovna, začeli ste k zjutranju maši pridno zahajati, orglati in otroke pet učiti; toda vaše orglanje je le za k jutranji maši, ko ima vsak se otrpna ušesa od spanja, ko iz cerkve pride ga gotovo bolijo. Vi se hvallite sam, in si neizrečeno himno pojete; kedor bi v as ne poznal, mislil bi si, to je glava ali čigava? V vaši poslanici pravite, kako ste vi po očetovsko skrbeli za tega in onega. Imeli ste res dva Istrijana, a to je lahko skrbeti. Pošiljali so vam iz Istrije, vse kar ste potrebovali. Kako ste Antonijo Ferlugo izobrazili, o tem ne govorimo.

Vi ste zakrivali v Rojanu vse, in sicer tretji laški razred, v drugo ste naredili z Ferlugo, koji je bil preje dober narodnjak, izdajico, vaše nemoralno obnašanje, kar v poslanici sami potrdite, v Barkoli in v Rojanu je vzbudilo občno nevoljo, in zna uže vsak vrabec, ne pa le mala kopica, katera je bila navzočna. Čudimo se vam le, da ko ste uže tako umazani, se hočete le še v smrdljivi vodi omiti, pa vselej iz nje bolj umazan in oblaten pred svet stopite, in izid tega pranja bo gotovo v pogubo vaši eksistenci, za katero bi morali bolje pošteno skrbeti. Toliko za danes, gospodine, tvarine imam dovolj, ako hočete postrežem še z bolj mikavnimi ročnu; opozoril bi skoraj, da ste že zadosta umazane obleke oprali, da pojenjate; g. Piščanec pa svetujem, naj, ko h koncu uže gre hinavščina in bo kmalu zadnji prizor, da naj vas čisto ignorira, s tem se bo naj prej pokazalo, da pošten človek ne mara mazati se z izdajico,

Boritelj.

Politični pregled.

Cesar je zdaj na Českem; 7. t. m. je prišel v Prago; deputacije ljudstva in aristokracije povsod so ga entuzijastično pozdravljale; v glavnem mestu Pragi pa je slovesnost dosegla svoj vrhunec; tam so cesarja na kolodvoru pričakovala vsa česka

klad in osrednja državna denarnica bila je v Akvileji. Prideloval se je jako dragocen baržun; Strabon trdi, da se je tudi zlato kopalo. Vseh vkup bilo je 35 obrtniških društev (collegium) za steklo, lončevino, marmor mozaik, opeke itd. Ravno tako razvita je bila tudi kupčija. Sosedna ljudstva so prijemala iz Akvileje pomorsko blago, vino in olje, prodajala so pa v mesto živino, kože, sužnje, železo, jantar itd.

Kakor je stanovalo v Akvileji razen pravih Rimljanov še voliko tujcev in „barbarov“, tako so častili tudi brezštevilo božanstev rimskih in nerimskih, med temi zlasti Belena ali Belina, solnčnega boga (nanj spominja kraj Beligna, kjer je stal gotovo kak Belinov hram.) Uprava v Akvileji bila je osnovana po vzgledu rimske se senatom na čelu.—

Sploh se meni, da je Akvilejo Attila popolnoma razdril. A to nij res, ker jo še Jornandes (551-555) in Paulus Diaconus (umrl krog 799) največje mesto Italije imenujeta. Akvileja je počasi razpadla, ker se svet na zapadnem obrežju jadranskega morja vedno ponižuje in zmerom bolj močvirnat prihaja.

Za vsa pomorsko kupčijo bilo je glavno pristanišče Porto Buso (ob izlivu Anse.) Druga luka bila je ob Natizonu bliže Akvileje, Morgo (morda pozneje Pilo?) imenovana, kjer je še zdaj otok enacega imena. Pristanišče za bojne ladije bilo je med otokoma S. Pietro d'oro in Grad. Še eno pristanišče „ad aquas gradatas“ bilo je bržkone blizu S. Canziana, katero je posredovalo ves promet s Panonijo in notranjimi deželami.

(Konec prih.)

in nemška društva in korporacije in cvet česke aristokracije; na tisuče in tisuče ljudstva je cesarja pozdravljalo z slava-klic; po okinčanem mestu se je cesar peljal v kraljevski grad Hradštin, ki je bil za to priliko na novo popravljen in ozaljšan.— V gradu je bil obed, h kateremu je bil povabljen cvet aristokracije in drugih ljudskih veljakov, tam so se cesarju predstavljali velikaši českega kraljevstva in načelniki vseh stanov. Zvečer je cesar peljal se po krasno razsvetljenem mestu in po tem je obiskal česko narodno gledališče.—

Na razne nagovore je cesar odgovarjal v českim in nemškem jeziku, ampak vsi njegovi odgovori so brez vsake politične barve.—

8. t. m. so se nadaljevale slovesnosti in predstavljanja, in zvečer je cesar obiskal nemško gledališče; 9. t. m. pa se je odpeljal v Brandeis vojaškimi manevram.— V Pragi se nij nič zgodilo, kar bi pomenjalo kak prevrat notranje politike; česka in nemška stranka ste ena drugo prekoševala, ča bi cesarju dokazale posebno vdanost, česka vsled upanja, da bo cesar zopet nastopil pot poravnave, nemška pa iz bojznosti, da bi se v resnici kaj takega zgodilo. Cesar je bil na vse zadnje jako zadovoljen in je svojo zadovoljnost in veselje proti vsem brez razločka kazal; a omenil nij ničesa, kar bi dalo sklepati na poravnavo s Čehi.— Česki listi pa so oni dan izrekli, da bo se le v Brandeis-u glavna akcija; torej se zdaj od dneva do dneva pričakuje kake cesarske naredbe.—

Če bo res kaj, to je še jako dvomljivo; vendar pa še precej verjetno, če se pomisli, da še nemški ustavovorni listi ne izključujejo mnenja o poravnavi. Slišati je celo, da Čehi so pripravljene sprejeti poravnavo in če je tudi pod mero znanih fundamentalnih člankov.— Bomo videli, kaj bo iz tega in ker želimo, da bi Čehi dosegli, kolikor mogoče, bomo vsako pravično poravnavo veselo pozdravljali kot napredek v narodnem in državnem obziru.

Pred 3.mil leti je odšla avstrijska ekspedicija pod vodstvom dveh morskikh častnikov v severno polarsko morje; uže več ko eno leto se je obče menilo, da je vsa ekspedicija storila nesrečen konec med večnim ledom, te dni pa je prišel na Dunaj telegram, da je ekspedicija srečno dospela do 83°, to je do take daljave, kder nij bila dozdej še nebena živa duša in da je tam znašla ne daleč od severnega pola nov do zdaj neznan velik del zemlje, katerega je krstila z imenom našega cesarja Franca Jožefa.— Ta nova iznajdba, ki dela Avstriji čast, je velika pridobitev na znanstvenem polju; zatorej pa je cesar sam in dunajski magistrat čestital telegrafično mladima načelnikoma ekspediciji, ki sta na potu na Dunaj, kder jima pripravljajo slovesen sprejem.—

V Ljubljani je propal narodni kandidat za dež. zbor dr. Alfonz Mošć; čitali smo se celo v klerikalnih listih, da ste se glede tega kandidata porazumeli obe stranki, saj ste ga tudi faktično obe stranki postavili za kandidata, vendar pa je pri volitvi propal in sijajno zmagal nemškutarski kandidat dr. Schrey. O 1210 volilcev je prišlo volit le 540, dr. Schrey je dobil 404 dr. Mošć pa le 136 glasov.— Zakaj tako malo? Tu je zopet perfidnost starih glavni uzroki kakor v Brezicah so tudi v Ljubljani duhovni in vsi načelniki starih doma ostali, kakor Bleiweis, Debevec, čes mladi naj se blamirajo. Tega pa ne premislijo, da s tem le narod begajo in še večji razpor delajo; ti ljudje so se menda zarotili, da hočejo pokončati slovenski narod. A narod sam jih bo spoznal ter izbljuval iz sebe, saj so uže pri zadnjem.— V takem položaju pa je dolžnost svobodomiselnje stranke, da neutrudljivo dela in podučuje narod in ga varuje pred propadom.

Moravski Nemci so imeli v nedeljo shod, katerega se je udeležilo čez 600 oseb, mej njimi tudi moravsko-nemški poslanci.—

Poljski poslanci se snidejo v prihodnjem tednu v Lvovu, da organizujejo poljski klub.

Istrski deželni zbor je predlog ob urejenji zemljiščnih knjig pripustil drž. zboru. To je skoro demonstrativno, kakor da bi hoteli reči: Sklepajte sami, saj naša tako nič ne velja; sicer pa so istrski Italijansimi nasprotni knjigam in željo takozvane notifiche, kakoršne imajo na Italijanskem,

Sprejel pa je istrski zbor postavo o vzdržanju ljudskih šol in plačah učiteljev.—

V hrvatskem saboru je bila one dni interesantna debata o šolski postavi.—Ker je ta postava izdelana v svobodnodnostnem zmislu, so ji nasprotovali nekateri duhovni, kateri so stavili predloge, da bi bili župniki šolski nadzorniki in da bi sploh cerkev imela velik upliv na šole, pa so ostali v manjšini, kar kaže, da bratje Hrvatje tudi hočejo napredovati po poti svobode in omike.—Naj pa predstavljamo, da vsi hrvatski duhovni niso Rimljaki, ampak da so večinoma pravi narodnjaki.—

Srbski knez Milan bo prišel 15. t. m. iz Francoskega v Turin, kder ga bode sprejel kralj Viktor Emanuel.—Vidi se iz popotovanja tega kneza, da si išče zaveznikov in da se pripravlja na bližno, važno akcijo.—

Na Francoskem so bili 4. septembra kot obletnici republike v nekaterih krajih, posebno pa v Montpellier-u nemiri; več oseb je bilo ranjenih in ena mrtva; v Lijon-u je policija več republikancev zaprla. Predsednik Mac Mahon zopet potuje in sicer zdaj k vojaškim vajam v Lille.

Na Španskem so se Karlisti nazaj potegnili iz pred Puycerda, ker niso mogli to mesto dobiti v svoje roke. Najvažnejša vest pa je ta, da so nemške ladije, ki so v španskem morju, uže uporabovale svoje kanone proti Karlistom. Karlistične baterije pri mestu Guetaria, katero oblegajo, so streljale na nemške ladje; dve teh ladij se približati in bombardirati prav močno karlistične baterije.

Nastal je vsled tega velik hrup, pa se bo kmalo polegel, ker Nemška se menda ne bo spustila v vojsko z Karlisti. Ministerstvo Zaballa ji padlo in Sagasta je zopet sestavil novo ministerstvo.

Razne vesti.

(**Naš deželni zbor**) imel je sinoči svojo tretjo sejo, o kateri hočemo prav v kratkem poročati.

Glavar naznanil vladni predlog postave, s katero se obločajo dobe za ubijanje divjačine. Izročil se v razpravo pravnemu odseku.

Dalje prebere zapisnikar dva namestništevna dopisa; prvi obsega cesarsko potrdbo postave, s katero se je vrstila med skladovne ona cesta, katero nameravajo delati od Bovec skozi Soča v Trento; v drugem dopisu pa je naznanjeno, da je presv. cesar zavrnil načrt postave, vsled katere bi se imela nalagati občinska davščina na vsak panj tujih čebel.—Slaba stilizacija te postave je zakrivila neugodno rešitev.

Lepo število peticij se izroče peticijakemu odseku. Ministru De Pretis-u ne dovoli zdravnik, da bi uže zdaj zapustil kopel—za to prosil 14 dnuj odpusta; poslanci se posmehujejo—in dovolijo; Del Torre-ju se tudi podaljša dopust za 14 dnuj.

Zbor potrdi brez razprave nekatere proračune in račune deželnih zalogov.

Po odborovem predlogu sprejme zbor načrt postave, po kateri ima dohodninski davek od novih hiš prost biti deželnih, okrajnih in občinskih prikladov.

Nekemu Čiçigoju iz Solkanase dovoli, da sme na svojo ime prepisati zemljišče, ki je zdaj po pomotijvknjiženo na ime dežele.

Cepovanskim pogorelcem dovoli zbor po predlogu deželnega odbora 1000 gld. podpore.

Danes ob 11 uri prepoludne bo četrta seja. Zraven družih predmetov je na dnevnem redu tudi načrt postave zastran naprave novih zemljiških knjig na Goriškem.

(**Zabud goriško-istrski**) za gluhoneme je imel letos 62 zrejencev in 26 zrejenc. Kdo je bil učitelj ali učiteljica in kaj se je učilo, se iz te predljudvalne per. ohe nič ne razvidi, samo to smo opazili, da pisava o sobnih in krajnih imen je v tem „napredovanji“ tako skandolozna, da se je še čitati gnjusi. Ali so tamošnji učitelji, i ravnatelji res tako malo sposobni slovensčine, da pišo: „Bergignja“, iz Bigliane? Ne eno ime nij pravilno pisano. Mi bi tem gospodom gimnazijo v vzgled postavili. Tam so imena pravilno pisana!

(**Dr. Jan. Zindler**) Prijatelj nam piše: Goriški gimnaziji novo imenovani ravnatelj gospod dr. Jan. Zindler je po rodu Čeh, z Moravskega doma, a nemški odgojen, vendar česki dobro govori in tudi slovenski ume. Učiteljevati je začel v Ljubljani, kder je bil 3 leta (1862-1865) suplent na gimnaziji. L. 1865 je bil imenovan za pravega učitelja na gimnazijo v Senji (Zengg) v tedanji vojaški krajini, od koder je l. 1871 prišel za ravnatelja v Novo mesto, ker se je bila tisto leto gimnazija frančiskanom iz rok vzela. Učenci, ki so pod njim studirali, pravijo, da je oster, a izvrsten učitelj in v svojih predmetih (v fiziki in matematiki)

strokovnjak. Učitelji, ki so pod njim služili, pripovedujejo, da je dr. Zindler jako energičen, a sicer prijazen in kolegijalen mož, v socijalnem življenju pa ljubezniv človek. Preteklo šolsko leto je bil na odpustu, ker je bolehal. Star mora biti kakih 40 let. Da bi bil pa dr. Zindler „hud remškutar“, kakor je zadnja „Soča“ pisala, to nij res! „In političis“ je zmeren človek; se ve da storil bode pa kakor vsa k direktor to, kar bode ministerstvo želelo.

(**Gospa Viljemina Plohl**) rojena pl. Aigentler in soproga Franja Plohl -a, profesorja slovensčine tukajšne velike realke, preselila se je po kratki boleznii v evetu življenja, v 21 letu svoje starosti, v boljšo večnost. Sprevod bode danes v četrtek ob 1/2 6 zvečer. Bodi joj zemlja lahka!

(**Nomestnik baron Pino**) je uže par dni v Gorici in obiskuje tukajšne odlične osebe, posebno pa mnogo goriško aristokracijo. Sliši se, da se bode tudi dež. zborn predstavljal.

(**iz Trsta**) se nam piše, da je napravilo to, da nij baron Pino osobno odprl dež. zbora tržaškega mrzenje do novega namestnika, sosebno mej Italijanissimi. „Očitadino“ je zaradi tega prinesel oster članek proti namestniku in je bil konfiskovan. Baron Pino menda nalašč prezira zbor in sploh tržaški lahonski magistrat, ki od nekdej prav netaktno postopa. Tako na priliko je magistrat dal napraviti na novo mestno hišo mestni grb, pa iz njega spustil avstrijskega orla, na kar je baron Pino ostro zavkazel, da se more grb popraviti, da bo tak kakor mora biti, kar se je tudi precej godilo.—Tržaški Italijanissimi vendar ne smeje pričakovati, da bo vsak namestnik mirno gledal njihove včasih uže otročja demonstracije.

(**To so značaji!**) Iz Trsta se nam piše 8. sept: Te dni sem bil v Ljubljani, kjer so mi v moje veliko čudenje in nenje pripovedovali, da pisatelj tistih čez vso mero surovih in strupenih člankov, katere „Novice“ nekaj časa sem s podpisom „Remšeniški“ ali v obliki dopisov „Iz med gora“ prinašajo in iz katerih se bere prav o sebi no sovraštvo do dr. Vošnjaka, Jurčiča, Stritarja in do drugih za slovenski narod in njegovo prosveto zaslužnih mož, nij nihče drugi kakor tisti glasoviti socijalni demokrat, ki je pred par leti tukaj pri nas se s vojim prijateljem Mohorčičem „Primorca“ uredoval ter v omenjenom listu vse ljubljanske vrake v peklenem žveplji žgal in vse mračnjake na gorečem petroleji pekel. Zdjaj se pa ta značajni vrli mož iz socijalnega demokrata nij premenil samo v konservativnega klerikalca, ampak kar naravnost v farškega cokljarja. Da bi pa njegovo zabavljanje več izdalo, je pred kratkim tudi celo knjigo „eunjastih“ poezij naklepal, ki so pri Blazniku v Ljubljani na svitlo prišle in v katerih slovensko liberalno stranko grdi. Zdjaj pa za ta duhoviti izdelek svojega uma v „Oglasniku“ v prilogi Bleiweissovim „Novicam“ tako nesramno reklamo dela, kakor kak dunajski Feiteles et leiteles za svoje skažene fabrikate. To se mora vsakemu poštenemu človeku studiti! In mož, ki je še pred dvema letoma v „Slov. Narodu“ s polnim imenom podpisane feljtone priobčeval, je oni dan na vso sapo novomeskim frančiskanom v „Novicah“ slavo pel. Pravijo, da je tudi tisti pamflet, katerega je kat. polit. društvo „Slovenija“ pod naslovom „Mladostlovenci in državni zbor“, pretekli teden „Novicam“ in „Slovenca“ priložilo, in v katerem se kolosalna neumnost in pretiranost družji z velikansko surovostjo, duševni produkt tega poštenjaka. Ljubljanskim klerikalcem mora pa uže hudo iti za nohte, če so v svojo brambo začeli najemati take — „Hader lu mpe!“ „Nomen et omen!“

(**Okraden**) Neki neznan prijatelj je F. F. v torek zjutraj 8. tega popolnoma obril; pobral mu je poleg uradnega denarja, tudi njegov lastni zaslužek. Po sreči nij bila kravica premesna, vender je zguba naje občutljiva. Sumi se na domačega slugo, ki jo pisarnico pometal. Stvar je uže izročena c. kr. okrožni sodnji.

(**Razdeljenje medalj**) V torek zjutraj so se zbrali vsi tukajšni deželni brambovci, okoli 900 mož, da se podelijo spominki onim, ki so uže bili na bojišči. Italjanski je govoril gosp. major sam: slovenski pa naš rojak g. Balog iz Ajdovščine, kateri je govor iz nemščine predstavil. Povdarjale se so posebno zasluge naših vojakov pri Kustoci, Novari, Visu i. t. d.— Mlajšim brambovcem pa sta omenjena gospoda priporočala, naj bi postali hrabri in vedno branili dom ter ognjišče naše drage domovine. Nazdravilo še je dalje Njih Veličanstvu, na kar so Slovenci z gromvitimi „živio“ odgovorili.

Naj omenjamo tu, da Soča šteje pri sedanjih brambovcih nad 60 naročnikov, in premožnejši imajo „Slov. Narod“.

(**Banke Slovenije**) ravnatelj, g. Blaške je te dni izstopil iz službe te banke, kedo bode odslej vodil ta zavod, še nij nič znano.

(**Zakaj verna peča?**) Umrlo je pretekle dni dete nepremožni vdovi. Mati žalostna gre k fajmostru s prošnjo, naj bi jej umrlo dete pokopati blagovolil. „Kedo pa plače?“ zavrne surovež ubogo mater. „Kedar bo-

dem zaslužila, jim bom uže placala; odgovori vdova. „A kaj placala! Prinesite je pred bratof, je bom uže pogrebal.“ zavrne je namestnik božji. Navada je pa po vaseh, da gre duhoven, če uže mrlič leži v vasi, do njegovega doma i od tod ga spremlja do jame na pokopališče. A ta, ker nij bil plačan, nij hotel tega storiti. I kaj se na vse zadnje zgodi? Otroci in družice, kateri so imeli mrliča spremljati, gredo kar v hišo po otroka in ga nesejo brez duhovna po vasi pevaje za njim „miserere in libera“. Se le pri cerkvenikovej hiši se jim približa duhoven in gre za njimi na pokopališče. Nij ti to pohujšanje ljudstva? Jeli to pošteno pokopavanje mrličev? Le tako naprej, homo videli kam pridemo.

(**Slovenski rodoljubi!**) Vsacemu je znano, da pomanjkuje narodu domače inteligencije, neomikano ljudstvo za svoje nar. pravice in napredek vedno mlitčno ostaja, in le prerado se da tujeu proti svojemu lastnemu narodu rabiti. Če pogledamo v Istro, vsacega rodoljuba mora sree boleati, ko vidi, da tam 148.000 Slovanov veliki manjšini naseljenih Italijanov in domačih Lahonov v pol. obziru hlapčevati mora. Tam blijejo Italjani boj z revnim in nezavednim ljudstvom in hočejo z vso silo slov. Istro potitaljančiti in od slovenskoga telesa odtrgati. Ker se nam na Goriškem, kder je naše ljudstvo sploh še precej izdramljeno, velike krivice godijo, v kako veči mari pa morajo našim nezavednim bratom Istranom rane krvaveti, ktere jim Italjani in vlada sekajo! Kljub novarnosti, v kateri se slov. narod. v Istri nahaja, si more le malo pomagati. Glavni uzrok temu je, da so Istrani le revni kmetovalci in si ne morejo izrediti obilne nar. inteligencije. Istran, kteremu nerodovitna tla in slaba letine komaj privoščejo, da se more uborno preživiti, ne more svojih sinov dolgo v šolo pošiljati, nego zadovoljen mora biti, ako si morejo v potu svojega obraza potrebnega živeža pridobiti. Tako pa ostanejo mladi talenti nerazviti, se za vekomaj pogubijo, ali pa svojemu narodu odtujijo in tujca, ki jim je morebiti v izobraževanju pomagal, podpirajo slovenski narod uničevati.

Da bi se temu v okom prišlo in Istranom nar. inteligencije pridobivalo, kateri bi se potem za blagor svojega naroda trudila, zbrali so se letos nekateri istrski rodoljubi in osnovali društvo „bratosočina hrv. ljudji v Istri.“ To društvo ima namen, podpirati ravne istrsko sinove slovenskoga naroda, ače se na katerikoli srednji ali visoki šoli. Društvo ima v ta namen svoj kapital in letne potroške. Kapital sestavlja vse: 1.) kar dojde društvu do konec leta 1874 pod kateromkoli imenom, razun ako nij prinesek za prihodnje leto; 2.) vse kar pozneje dojde, ni prinesek, ako nij izrekoma omenjeno, da se ima med potroške vrčniti 3.) obresti od kapitala, dokler ne naraste na 5.000 fl. Potroški so: 1.) prineski vseh ulov 2.) obresti od kapitala, ko pride na 5.000 fl. 3.) vsak drugi dohodek, o kterem se izrekoma omeni, da se potrosi. Udje se delijo v dve vrsti; udje prve vrste prinašajo najmenjen goldinar na leto; udje druge vrste smejo biti samo kmetje, kteri prinašajo najmenje 30 nov. na leto. Vsakdo mora naznaniti svoj pristop ali odstop odboru pred začetakom leta, za ktero pristopi ali odstopi. Društvo vodi odbor šestih odbornikov in predsednika kot sedmega. Društvo misli izdajati vsako leto društven koledar, v katerem bodo najpotrebnejše koledarske reči, potem vsaj pravila društvena, imenik udov in delovanje odborovo.

To društvo ima zelo blag in rodoljuben namen. Kajti le ako udobijo Istrani mnogo nar. inteligencije, katero bo to društvo podpiralo, se bodo zavedali svojih nar. pravice in dolžnostij in se bodo svojim nar. sovražnikom mogli krepko upirati in njih namene uničiti. Tedaj je cilj društva indirektno političen in popolnem rodoljuben. Istrani pa so preubogi in nezavedni, njih nar. inteligencija je premala, da bi moglo to društvo le z istrskimi močmi uspešno delati. Zatorej je prisiljeno, tudi druge slovenske rodoljube naprositi, da bi je po svojih močeh v tem podpirali. Kakor mi je te dni prijatelj in odbornik omenjenega društva pisal, ono lepo napreduje. V nekoliko mesecih svojega delovanja je nabralo več nego tisoč goldinarjev, ktere so mu zlasti hrvatski, nekoliko tudi praški rodoljubi podarili. Le na Slovenskem se nij nikdo našel, ki bi hotel za to društvo par novcev na oltar domovine položiti, dasi je poslalo vsem večim slovenskim časopisom svoja pravila.

Slovenci! To ne sme tako ostati. Zlasti Jugoslovanov nas je premalo, da bi mogli vsak oddelek, ali celo vsaka deželica za se uspešno delati. Združiti moramo pri vsakteri priložnosti svoje moči, in dasi bi bilo tako društvo tudi za Slovence prav dobro in priporočevanja vredno, vendar ne smemo pustiti istrskih bratov osamljenih. To urja od nas slovenska vzajemnost! Vsak slov. rodoljub naj pristopi k temu društvu, ki bo imelo 17. sept. svoj prvi občni zbor, ali pa naj mu po svojej moči kaj podari. Splošna slovenska dolžnost je, rešiti Istro propada in jo slovanstvu zavarovati. In vsak, kdor omenjenemu društvu kaj podari, indirektno pomaga ta vse slovenski cilj doseči. Zatorej na noge slovenski rodoljubi! Naj boj za slovenski občni napredek!

Vsakteri doneski naj se pošiljajo pod naslovom:

„Osnovateljni odbor bratovščine hrv. ljudi v Istri“ Kastav (Fiume-Castua) ali pa; „Uredništvo Naše Sloge.“ (Trieste, via nuova N.o 4. p. I.)

Oznanilo zaradi daril, ktera se imajo v jeseni 1874 v konkursnih postajah Pazinu, Gradiški, in Tolminu deliti konjem na pleme.

V Tolminu 1 kobila se sesavnim žebetom dobi darilo 10 cekinov v zlatu, 2 kobili z žebetom dobiti po 7 cekinov in 2 po 4 cekine, 1 mlada kobila od 3 eh 4 eh let dobi 8 cekinov; 2 enaki kobili po 6 cekinov in 2 po 3 cekine, za žrebčke imate oba druga okraja tudi premije, tolminski pa nobenega.

I. Pogoji za darila

na podlogi določb, ktere je potrdilo visoko r. k. ministarstvo za poljedelstvo z razpisom od 12. Maja 1874 št. 5399.

Iz državnega zaklada se darila podelo: A. kobilam materam B. mladim kobilam, in C. žebčkom in če pripuščajo darila, D. eno in dveletnim kobilicam.

Pri tem se je ravnati po naslednjih določbah: A. Gledé na kobile matere. Taka darila se prisodijo: 1. Kobilam materam od spolnjenega petega leta brez omejitve starosti in sicer dokler so zdravo, močne in dobro rejene, in imajo lastnosti dobrih kobil za pleme in imajo lepo sesalno ali odstavljenno žebe. Materam kobilam noriškega (pinegavškega) plemena se smejo dajati darila tudi v četrtem letu. 2. Darilo se sme le tedaj prisoditi, če je a) žebe zarodil državni ali dovoljeni osebnj plemski žebec, ali kobilnemu lastniku lastni žebec, in se ta zarod v prvih dveh primerljajih dokaže s postavno vbrejnic; b) če se dokaže z spričalom, danim od občinskega prvostojnika in potrjnim od politične gosposke, da je bila kobila mati uže pred žebčkovim porodom vlastnina tistega, ki se poteguje za darilo. 3. Okoliščina, da je kobila že v prejšnjih letih enkrat ali večkrat dobila darilo, ne izključuje nje od darila. B) Gledé na mlade kobile: 1. Darila se bodo delila tri do štirletnim kobilam noriškega (pinegavškega) plemena, in štiri do petletnim kobilam družih plemen. a) če jih je vbrejil državni ali dovoljen osebnj žebec, ali žebec, čegar se kobila, in so to v obeh prvih primerljajih dokaže s postavno vbrejnic in b) da so najmanj eno leto vlastnina tistega, kateri se poganja za darilo, in se to dokaže z spričalom, danim od občinskega predstojništva in potrjenim od politične okrajne gosposke. 2. Mladim kobilam, ki so dobile kakor take že enkrat darilo, sme se pozneje samo kakor materam kobilam z lepim sesalnim ali odstavljenim žebetom (A.) priznati. C) Gledé na žebčke: Darila žebčkom na Furlanskem in v Istri se bodo nadaljevala pod naslednjimi pogoji: 1. Eno in dveletnim žebčkom, naj jih je zarodil državni ali dovoljeni osebnj žebec, ali lastnikov žebec, če jih je lastnik dobro izredil in je pričakovati, da se dobro razvijó u odgojé, obečajo biti v prihodnje dobri žebči za pleme. Da jih je zarodil državni, ali dovoljeni osebnj žebec, to se mora dokazati s postavno vbrejnic. 2. Med več žebčki, ki se potegajo za darila in so skoraj enako darila vredni, oziralo se bodo najprej na tiste, katerih posestnik z vere vrednim spričalom dokaže, da imajo taka pasopja, da morejo žrebčke dobro odgojiti, kjer se vjema klaja v hlevu z gibanjem pod milim nebom po zimi in po leti. Žebčkom, ki so enoletni dobili darilo, sme se zopet kakor dveletnim dati darilo. 3. Žebčke, ki so kakor dveletni dobili darilo in so se pripeljali tudi v tretjem letu, sme država, ako so popolnoma razviti in posebno lepi, kupiti za deželne vbrejalec, ali jim dovoliti primerno denarno podporo, če se imajo rabiti v prvem obrejevalnem času za pleme. D.) Gledé hobilice: 1. Če so darila žrebčkom namenjena, vsa ali njih nekoliko ne razdelé, smejo se taki ostanki od 1 do 3 cekinov se svetinjo vred eno- in dveletnim kobilicam dati, naj jih je zarodil državni ali dovoljeni zasebni, ali gospodarjev žebec in rodila gospodarjeva kobila, če jih je gospodar dobro zredil in je pričakovati, da se bodo tudi zanaprej dobro vzrejevale ter da obečajo biti dobre kobile za pleme. Vere dostojno se mora dokazati, da jih je zarodil državni ali dovoljeni zasebni žebec. 2. Kobilice, katero so dobile darilo v prvem letu, smejo ga dobiti tudi v drugem letu.

(Konec prih.)

POSLANICA *)

Gospodu I. Pahorju, županu v Renčah!

Na Vaš dopis v 35. l. „Soče“ Vas javno pozivam, da mi ona očitanja, zlasti ono, češ da bivam jaz kdaj na oni stopnji Bahovega češčénja in da mi je kot takemu stanovanje pretesno in pa ono, da sem jaz klaj po jezuitsko in brez vzroka obiral iz prižnice ljudi, ali s pričami dokazete, ali pa zopet javno proklječete. Saj veste, zakaj sem se javno pritožil, namreč zaradi nemarnosti obč. županstva, katero je v kljub toliko prošnji tolikanj neodpustljivo nemarno bilo, da mi je skoz gnjilo in razpadlo podstrešje nad pol leta kot se škafom lilo. Če omenjenih laži ne proklječete, se vidiva pa pred sočnijo: „dotihmal z Bogom!“

Marko Vales, kaplan in preglednik občinskih računov. V Renčah 31. avgusta 1874.

*) Uredništvo nij odgovorno ne za obliko, ne za zadržaj.

Listnica uredništva.

Neki dopisnik iz Renč, ki se podpisuje: „prijatelj Vasega lista in liberalce-pa resnicoljuben“. — Prejel smo Vaš dopis in Vaše pismo od 7. t. m. Iz dopisa poznamo precej, kam pes taco moli. Da se pa dopisnik boji objaviti svoje lastne ime, pa vendar hoče podpisati svoj dopis: „Več občinarjev“, to je menda tolika drznost od strani gospoda, ki je dopis navdihal, da si jo moremo misliti le od neumnega pa perfidnega človeka. S kom menite, da imate opraviti, ko pišete; g. Pahor nij liberalce-nego hud klerikalec i. t. d. Kaj nam mari, če je g. Pahor klerikalec, pa vi hud liberalce. In kaj mislite, da vam bomo šli mi na led, če nam vi pišete, da moramo prati naš list z Vašim imenom. — O abotnost renške babe! — Mi poznamo po prelobo g. Valesa in smo ga v našem listu karakterizirali; pred in za nami so ga prav dobro v „Soči“ naslikali nekateri gg. duhovni in zdaj ga slikajo uže drugi možje. — Lastni skušji in svedoči mnogih duhovcov in mnogih renških srenječanov smemo vendar več verjeti, kakor pa človeku ki se skriva pod pseudonim „Nekateri Renčani“, in ki nij ne družega, nego slepo orodje slepe renške babe!

Glas-u. Za božjo voljo, ali nujmate take bejse, med, da bi nam odgovarjala. Z takim nasprotnikom gotovo nij vredno spopirati se. Če vam tedaj bomo odgovarjali, se bomo k večjemu izgnali, kakor mačka z mišjo.

G. L. P. v Rojnu. — Prihodnje, pa nekoliko skrajšano, ker nujmamo toliko prostora za osebne prepise.

G. D. v Trstu. — Pošljite nam joparankat našem od g. W.

Listnica občinstva.

V zadnji števec „Soče“ čital sem pesem gosposke J. H. namenjeno, bolj znatani strani nego pa poziji pesnikinje, in sicer kot odgovor na mojo tudi uže v stav. 35 „Soče“ prišedno in gosposki M. S. poklonjeno „Slovo“.

Svet bi si po naslovu mislil samo ob sebi se razume, da mi je ista gosposkična ovo „strena“ kot odgovor dala, za kar pa sem iz zanesljivega vira poizvedel, in se poleg osobno prepical, da zgoraj omenjena M. S. o omenjenih vrstah niesar vedela nij, se manje pa s katero osobo v zvezi bila, da bi se ome vrste priobčile.

Tedaj nesramna in hudobna osoba G. bolji kedor koli hočeš, nesramni in gdi obrekovalec si, osoda brez omike in značaja; pisal si pod krinko nelolžne zgoraj omenjene M. S., češ da bi svet za trdno mislil, da je ona ista, ki se za me tako malo briga, i me z ono umetno „Cantato“ počestiti skuša, a blamaža, koje si se s tem pridobil, je je dober porcijon.

Čeravno ne vem, ali bolje rečeno nečem vedeti, kedo da si; a po petju se ptiča spozna, tako tudi jaz tebe netamna sabobarda. V obče pa tvoja „znatana strena“ narajsko kaže, kako „fain“ je z slamo nabasana butica tvoja, ker če ne res, kaj je „strena“ še manje pa pozija, katero kedor koli jo je čital, brez posebne studije lahko sodi, da je delo štalske pozije.

Zli se mi nevedno, da bi dalje z teboj čas trafil, pri vsem tem pa če te se kaj srbli, le pokukaj v prihodnje, in povedi mi spet kaj novega, ne skrbi veliko, bom uže skušal priverno te posrskati.

J. H.

Amalija Bubbia

Anton Hribar

poročena v Ajdovščini dne 5. septembra 1874.

MLINARJI POZORI

Kedor ima na prodaj dva para mlinskih kamnov za koruzo mleti z vso zraven potrebno mlinsko pripravo, vse v najboljšem stanu, naj se hitro oglasi pri našem upravnistvu, katero mu naznani kupca za tako orodje.

Išče se najemnik kolenoz družino, poljskim orodjem in potrebno živino, da obdeluje eno zemljišče v hribu blizu Šempasa. — Kedor hoče kaj več zvedeti, naj se obrne do uredništva našega lista, katero mu naznani vse pogoje.

ZAHVALA

Žalostnega srca naznanjam svojim sorodnikom in prijateljem, da mi je nepozabljiva soproga; po dolgem trpenji umrla dne 20. avgusta in se ob enem iz globine srca zahvaljujem slavnemu občinstvu, ki je ranjko v obilem številu spemilo na mirodvor. — Naj bude ranjka pripočena blagemu spominu vseh prijateljev in znancev. —

Skopo, dne 24. avgusta 1874.

JOŽEF ŽIVIC m. p.

Spretne agente

za prodajo

LOZOV

in družih

državnih papirjev

proti plačila v mesečnih obrokih precej sprejme

FERDINAND F. LEITNER,

K. K. HOFWECHSLER

WIEN

STADT, BOERSEPLATZ 3.

FERDINAND F. LEITNER

K. K. HOFWECHSLER

Mladim Gospodom posebno Slovencem je na ponudbo nekoliko mebliranih sob za stanovanje v dobrih rodbinah, kder lahko dobé ali hrano. —

Reflektanti naj se oglasijo pri upravnistvu „Soče“.

Novo velikozniž nje cen! V Ameriko za samo 3 tolarje Hamburgska - Amerikansko društvo za vožnjo po morji. Neposredna vožaja s parobrodom mej

HAMBURGOM IN NOVIM YORKOM

po izvrstnih in krasnih parobrodih

Thuringia, 2 sept. | Silesia 16 sep. | Holsatia 30 sep.
Westphalia, 9 sep. | Suevia, 19 sep. | Cembria 3 okt.
Pomerania 23, | Hammonia 7,

in dalje redno vsako sredo

Cene za passadžerje: 1. kajita tol. 165. 2. kajita tol. 100

Natanjčnejše glede voznine se poizve pri glavnem pooblaščencu

AUGUST BOLTEN WM. MILLER'S NACHFOLGER,
33. 34 Admiralitätstrasse. HAMBURG.